

Maðurin við mikrofonini er í stólinum

Sosialurin fer í dag undir ein nýggjan tátt, nevndur »í stólinum«. Fyrsti maður í stólinum er Jógvan Arge

Síða 16-17

Klaksvíkingar klárt á odda í talvkappingini

Ítróttur síða 22-23

Marjus Dam skræddi lógaruppskotið:

- Hann átti at verið útkoyrdur

- Tað líkist ongum, at ein tingmaður ber seg soleiðis at á tingsins røðarapalli. Hevði eg verið tingformaður, varð hann koyrdur út úr salinum, til hann hevði sissað seg, sigur Annfinnur V. Hansen, sum var við at smíða tingskipanina, um hendingina týsdagin, har sambandstingmaðurin Marjus Dam sundurskræddi grundlógaruppskotið hjá samgonguni

Síða 5

Olja fortreyt fyri fullveldinum

- Tað einasta, sum kann geva einum suverenum Føroyum eitt búskaparligt grundarlag, er olja í undirgrundini. Men tað krevur so aftur, at olja finst í stórum nøgdum og at oljuprísirnir verða munandi hægri, sigur Niels Skak-Nielsen, fyrrverandi formaður í Ráðgevandi nevndini

Síða 19

JÓLAGÁVAN
úr
VILMA
FØROYSK,
FJÁLG og
FLØVANDI
VILMA
N. Finseng 22 - Tlf. 313675

BLINK HÚS **FRAMSÝNING AV BLINK-HÚSUM**
í Jóansgøtu 14, Tórshavn
Fríggjad. 11/12 kl. 17 - 19
leygard. 12/12 kl. 16 - 19
- TÚ BYRJAR
VÆL HJÁ
OKKUM!
BLINK HÚS
Tlf. 310544 - Fax 317958 - Fartlf. 286 544

KEYP JÓLA-GÁVURNAR
I HANDILS-KJARNANUM!
SÍÐAN
SÍÐAN
SÍÐAN

Skakk-Nielsen, fyrrv. formaður í Ráðgevandi Nevndini:

Olja fortreyt fyri fullveldi

-Ein kann klára næstan alt, um man eisini vil taka avleiðingarnar av tí. Vilja føroyingar gerast sjálvstøðug tjóð - hvat eg havi virðing fyri - so mugu tit eisini verða tilreiðar at skula liva við einum væl lægri livifóti. Fiskivinnan er so óviss, og hvørki ferðavinna ella kunningartøkni eru nóg mikið til at avloysa blokkina og framhaldandi varðveita sama livifót. Einans stórar nøgdir av olju og tvífalt so høgir prísir sum í dag kunnu tryggja Føroyum eitt fullveldi, uttan at tað skal fáa álvarssamar avleiðingar fyri livistøðið sigur Skak-Nielsen, búskaparfrøðingur

JAN MULLER

Skak-Nielsen var formaður í Ráðgevandi Nevndini hjá danska forsætisráðharranum í árunum frá 1975 til 92. Mong megu minnst hann fyri sínar oftani sera avgjördu og eisini atfinningarsomu frágreiðingar. Hann ávaraði í mong ár móti gongdini í Føroyum, sum øllum kunnugt endaði við tí stóru kreppuni fyrst í 90-unum. Bæði føroyskir og danskir politikarar og eisini vinnulívsfólk eru seinni vordin krutiserað fyri ikki at hava lurtað eftir ávaringunum frá Skak-Nielsen.

Fylgir væl við

Hóast tað eru meira enn seks ár síðani, at Skak-Nielsen gavst í Ráðgevandi Nevndini, so fylgir hann tó sera væl við, hvat hendur í Føroyum og í vidualskiftinum millum Føroyar og Danmark. Hann lesur allar frágreiðingar frá Ráðgevandi Nevndini, og hann fylgir við í pressuni. M.a. hoyrði hann sendingina í danska sjónvarpinum um ríkisfelagsskapin.

Sosialurin spurdi henda kenda danska búskaparfrøðing, hvørjar viðmerkingar hann hevur til støðuna í Føroyum og ætlanin um fullveldi.

-Lat meg fyrst siga, at eg havi tí størstu virðing fyri føroyska ynskinum um at gerast so suverenir sum gjørligt. Men suverenitetur hevur eisini sína avmarking. Danmark er ein suverenur statur, men vit hava nóg forpliktisli innan ES og aðrar altjóða felagsskapir, sum jú avmarkar ráðarumíð.

Skak-Nielsen ber ótta fyri, at tjakið í Føroyum hevur fingið ta slagsíðu, at man imyndar sær, at Føroyar kunnu verða totalt suvernar, nakað, sum als ikki er tí aðrastøðni.

-Eg veit t.d. ikki, hvat føroyingar ætla á valuatøkinum, men eg kann imynda mær, at man sær fyri sær eina myntunion saman við Danmark. Út frá royndunum í ES so krevis ein myntunion, at tú mást halda

ymskar spælegrar, og tað havi eg varhugan av, at føroyingar kanska ikki eru heilt uppsettir uppá.

Skak-Nielsen sigur seg annars vera bilsmán av, at nettupp hetta málið ikki hevur verið tikið upp frá danskari síðu. -Her er frítt spæl. Men tað at vera limur av eini myntunion vita vit frá ES leggur bond á teir móguleikar ein hevur við atlit til figgjarpolitikk, eftirlit við búskaparliga útviklinginum osfr. Hetta eru realitetir, sum ein ikki kann koma uttan um. Og skal ein vera sjálvstøðugur statur, so má man eisini hava eina velduga valutatreservu í Føroyum.

Skak-Nielsen undirstríkar sína virðing fyri føroyska ynskinum um størri sjálvstýri og fullveldi, men spyr, um føroyingar vilja gjalda prísir fyri fullveldið!

-Eg lurtaði við stórum áhuga eftir varaløgmanni, Høegna Hoydal, sum segði, at føroyingar vilja satsa nakað, og at tað skal kosta tilskotið úr Danmark. Men spurningurin er so, um føroyingar sum heild vilja taka undir við hesum.

Vilji og avleiðingar

Uppá fyrispurning um hann heldur føroyingar eru færi fyri at taka fullveldi og vera blokkir fynuttan sigur Skak-Nielsen, at man kann klára nærum alt, bara um man er tilreiðar at taka avleiðingarnar av tí.

-Men sjálvandi fer tað at kosta í livistøðinum leggur hann aftra.

-Eg veit væl, at tað gongur væl í fiskivinnuni í løtuni, men spurningurin er bara, hvussu leingi tað varir. Støðan í dag er eisini tann, at tit hava ikki nóg eftirlit við veiðini í tykkara egna sjógvum bara við at hava fiskidagar. Tað er ikki nóg verulig avmarking.

Skak-Nielsen sigur, at ein kann jú eisini koma út fyri tí, at fiskurin aftur hvørur, og tá er ein ómetaliga sárbarur.

Oljan kann broyta alt

Fyrrverandi formaðurin í Ráðgevandi Nevndini heldur, at einans olja kann broyta myndina og skapa Føroyum fortreytur sum sjálvstøðug tjóð. -Eg ivist onga løtu í, at verða stórar nøgdir av olju funnar og verður prísurin dupult so høgur sum í dag, so fara tit í Føroyum uttan iva at velja at vera fult og heilt óheftur av Danmark. Tað er mín varhugi, at soleiðis fer „stemningurin“ at vera í Føroyum, um olja verður funnin, men tað er enn ikki komið hartil. Verður eingin olja næstu 10-20 árin, og føroyingar framhaldandi vilja hava fullveldi, so fer hetta heilt avgjørt at kosta í livistøðinum.

Og við tí stóru óvissuni, sum bæði er knýtt at fiskivinnuni og móguligari olju, so heldur Skak-Nielsen eina suverana føroyska tjóð við 45.000 íbúgvum, sum skal standa á egnum beinum vera „en dristig sag og tvívlsum“ íð hann málber seg.

Men kann eitt broytt og úviklað føroyskt vinnulívið ikki skapa umstøður fyri einum fullveldi eitt nú við øktari ferðamannavinnu og KT-vinnulívi?

-Ferðavinnan kann sjálvandi mennast nakað, men als ikki so nóg sum til at loysa trupulleikarnar. Tað einasta, sum kann geva einum suverenum Føroyum eitt búskaparligt grundarlag er olja í undirgrundini. Men tað krevis so aftur, at olja finst í stórum nøgdum og at oljuprísirnar verða munandi hægri.

Hvat viðvikur útbúgving og vitan, so hevur tað sjálvandi stóran tyðning fyri eina tjóð. Men tað er ikki soleiðis, at umheimurin stendur í stað. Og her er kappingin so mikið hørð, at tú skal vera nóg dugaligari enn umheimurin á hesum øki, tá hugsað verður um, hvar Føroyar liggja.

Skak-Nielsen sigur, at tað er ein náttúrlig orsök til, at virki sum Dan-Foss, Lego ol. ikki liggja í Føroyum.

Føroyar hava nógur náttúrlig handicap, og m.a. takkað verið blokkstuðlinum finst ein livifótur og livitvæðslur, sum gera, at tað er ikki so attraktivt at leggja slíkar fyrítøkur í økjum sum Føroyum og Grønlandi.

Hann viðgongur tó, at tá talan er um KT-so hava vit ikki hesi somu handicap. Men harafturimóti er tað ein sera torfør bransja fyri minni fyrítøkur. Og tað eru eisini royndirnar man í Danmark hevur, tá ein skal standa upp ímóti teimum stóru altjóða fyrítøkunum.

Spurningur hvat føroyingar siga

Skak-Nielsen heldur annars, at spurningurin um fullveldi er eitt mál, sum føroyska fólkid má taka særðu til. -Eru føroyingar fúsir til at sleppa tí livifóti, sum teir hava í dag orsakað av sambandinum við Danmark? spyr hann og sigur seg hava stóra virðing fyri tí, sum Høgni Hoydal sigur, nevniliga at hetta er ein moralsk avbjóðing fyri Føroya fólk.

Samtíðis spyr hann, um fólk vilja gjalda prísir, sum kann gerast sera høgur.

Skak-Nielsen heldur ikki, at føroyingar meta búskaparligu trupulleikarnar í nóg stórum álvara, tá tosað verður um fullveldi. -Eg eri vitandi um, at tað gongur nóg betur í Føroyum, at eitt nú flakavirkini eru við at verða kappingarfør. Hetta

er eitt stórt plus. Men eg haldi ikki, at fiskivinnupolitikkurin er nóg ábyrgdarfullur.

Danski búskaparfrøðingurin, sum hevur brúkt stóran part av lívi sínum til at kunna seg við føroysk vidualskifti, ivast onga løtu í, at um blokkurin verður tikin burtur, so fer tað at kosta í vælferðini.

-Eg haldi eisini, at man frá danskari síðu eigur at vera konsekventur, soleiðis at vilja føroyingar gerast sjálvstøðug tjóð, so mugu teir eisini taka avleiðingina og sleppa blokkinum.

-Men skiltur tú ikki, at føroyingar, sum kenna seg sum eitt fólk og ein tjóð, fegnir vilja hava sitt egna land, og eitt nú verða umbodaðir í ST sum sjálvstøðug tjóð?

-Eg havi fulla virðing fyri teimum føroyingum, sum hava hetta sjónarmið, men eg havi skilt, at tað finnst eisini mong fólk í Føroyum, sum vilja hava aðrar skipanir enn fullveldi.

Hvat heldur Skak-Nielsen um atfinningarnar ímóti blokkinum, sum verður tengdur saman við sponsku sjúku, tvs. at stuðul utanfrá, sum tú fær upp í hendurnar, uttan at gera nakað størvegis, forðar fyr einum náttúrligum vinnulívi?

-Tað er rætt, at um einki blokkilskot varð latið, so hevði livifóturin verið lægri, og harvið hevði kapp-

Skak-Nielsen: -Tað einasta, sum kann geva einum suverenum Føroyum eitt búskaparligt grundarlag er olja í undirgrundini. Men tað krevis so aftur, at olja finst í stórum nøgdum og at oljuprísirnar verða munandi hægri.

ingarførið eisini verið betri. Ein kann eisini sleppa undan hesum óhepnu avleiðingum av blokki, um ein klárar av halda lönirnar konstantar í einum longri tidsarskeiði.

-Men sær tú blokkina sum nakað ringt!

-Tað veldst um, hvønn málsetning tú hevur. Um málsetningurin er ein livifótur sum í øðrum londum, so er tað eitt plus. Men tað er eisini rætt, at fyruttan blokkina, so hevði tú havt eitt lægri útreiðslustøði, tú var meira kappingarførur og hevði móguleika fyri at hava fleiri í arbeiði.

Skak-Nielsen vísir á, at fáa føroyingar stórar inn-tøkur frá oljunum, so ivast hann tó stórliga í, um tað kann loysa arbeiðsloysis-trupulleikarnar. Hann heldur uttan at gera nakað størvegis, forðar fyr einum náttúrligum vinnulívi?

-Tað er rætt, at um einki blokkilskot varð latið, so hevði livifóturin verið lægri, og harvið hevði kapp-